

Hans Rey a Dave Watson objevují Jordánsko v sedle

Arabian Trails

UŽ SI POMALU ZVYKÁM NA TO, ŽE V SEZNAMU PRAVIDELNÝCH EXTERNÍCH DOPISOVATELŮ VELA MÁ SVÉ PEVNÉ MÍSTO HANS REY, LEGENDA MTB. JEHO MAILY ZAČÍNÁJÍ PODOBNĚ: HI RUDOLF, JAK SE MÁŠ? BYL JSEM TEĎ JEZDIT TAM A TAM, ZAŽILI JSME TAM TOHLE A TOHLE, MĚL BYS ZÁJEM O REPORTÁŽ? MÁ ODPOVĚĎ, POKUD JDE O ZAJÍMAVÝ PŘÍBĚH, BÝVÁ TAKY STEJNÁ: AHOJ, VŠE JE V POŘÁDKU. POŠLI MI FOTKY A TEXT, PROSÍM. NEJINAK TOMU BYLO I V PŘÍPADĚ HANSOVA OBJEVOVÁNÍ JORDÁNSKA.

Reyovy současné výpravy nepostrádají zajímavé kulisy pro bikování a společnost mu dělají přední světoví jezdci a také fotografové. To samo o sobě by bylo klíče prvoplánových fotovýprav světoznámých i lokálních hvězd, tematicky příliš levné, chudé. Hans ale umí odvyprávět příběh, který zaujme, pobaví, informuje o lokalitě. Je to vlastně takový cestopis míchaný s ukázkou toho, co na kole lze dokázat a jak tuto zručnost stejně vynikajícím způsobem zachytit snímkem. Jeho reportáže jsou asi jen pro málo z nás zajímavým tipem na výlet, dokážou ale upoutat, jsou únikem jinam – ve více směrech. Věřím, že podobně je vnímáte i vy.

Rudolf Hronza

Co je Ride Guide?

Televizní série Ride Guide popisuje zajímavé oblasti ve spojení se snowboardem, lyžováním a horskými koly. Průvodci jednotlivých dílů jsou známé hvězdy jednotlivých odvětví. Sledovanost této série je značná, čísla hovoří o více než 60 zemích a 60 milíonech domácností. Je také distribuována na webové stránky jako dose.ca, bikemag.com či norco.com.

كل سحابة لها بطانة فضية

podívat po nějakém bishopu v sousedním Izraeli.

Nakonec jsem neudělal ani jedno z toho, protože jak se říká: „na všem špatném je něco dobrého“ (v Jordánu platí trochu jiné přísloví: s každým mrakem přichází stříbrný okraj, lem). Po dobu čekání jsme se stali běžnými turisty. Objevovali jsme jordánské hlavní město Ammán po svých. Prolézali jsme uličky, obchody, zkoušeli místní jídla, zejména hummus a falafel zapíjený sladkou šťávou z cukrové třtiny byly vynikající. Při našich pochůzkách se nám dokonce podařilo objevit jeden z těch nepolapitelných bishopů, kde jsme mohli Blottovi koupit pěkně funky pedály – jiné než plastové tu nevedli.

Konečně na kole

Když dorazil můj bike a já ho sestavil, byli jsme připraveni vyrazit na cestu dlouhou 30 mil. Vedla severně do starého Říma a biblického města Jerash. Jen pro úvod doplním, že pro naše jordánské dobrodružství jsme si Dave a já vybrali 150mm all mountainy a já si navíc vzal můj trialový bike. Nakonec mi ale jen starověká města poskytla nějaké dobré úseky k „prostudování“ na tomto kole.

Jerash, jehož vznik je datován do roku 1200 před naším letopočtem, byl úžasný. Nikdy předtím jsem o tomto městě neslyšel.

Naši průvodci říkali, že pro svou velikost a stav je mezi památkami zničenými nějakou katastrofou řazen na druhé místo hned za Pompeje. Na rozdíl od nich ale nebyl nikdy poničen sopkou, nýbrž zemětřesením v roce 747. Od té doby město, jež mělo v době své největší slávy 15 000 obyvatel, upadlo, znovuobjeveno bylo až roku 1878. Jerash je obrovský, památný. Věřte tomu nebo ne, mohli jsme tu jezdit na kole po starověkých římských cestách z velkých kamenů, byli jsme prozkoumat Hadriánovu bránu (postavena roku 129 n. l.), divadlo, arénu, chrámy a forum, což je jakési náměstí, po jehož obvodu stojí 56 sloupů. Šílené je, že hned vedle tohoto starého města je postaveno město moderní, staré je do něj integrováno. Kontrast je velmi silný.

Voda bez života

Naší další zastávkou bylo Mrtvé moře ležící v necelých 400 metrech pod hladinou oceánu, nejnižší místo na souši. Jde o slané bezodtokové jezero, jež vzniklo zhruba před třemi miliony let, rozprostírající se na hranicích Izraele a Jordánska. Bylo tu extrémně horko, okolo 45 stupňů, takže jsme byli vděční za možnost vznášet se ve velmi slané vodě, zchladit se. Bylo to velmi osvěžující, ale i bezpečné. Koncentrace soli je tu desetkrát

vyšší než u vody v oceánu, takže se tu vlastně nikdo nemůže utopit – ať děláte cokoliv, stále plavete na hladině, a to i tehdy, pokud neděláte vůbec nic. Vysoká koncentrace soli také znamená, že v této vodě není žádný život (vyjma několika druhů specifických mikroorganizmů) – žádné ryby, žádné řasy, žádné bakterie. Ostatně odtud také název moře. Je to zážitek, který doporučuji. Jen si dejte pozor na oči, extrémně slaná voda na rozdíl od její mořské „naředěninny“ štípe.

Jako v Utahu

Další den jsme jeli třicet minut na jih podél Jordánského údolí (anglicky Jordan Rift Valley), které se nachází na území dnešního Izraele, Jordánska, Západního břehu Jordánu a Golanských výšin a protéká jím řeka Jordán (údolí vstupuje do Mrtvého moře), směrem ke kaňonu Vádí Mujib (vádí znamená údolí) a biblické řece Arnon, která vtéká přímo do Mrtvého moře.

Je to oáza v suché a horké poušti. Ježdění tu bylo dobré, podklad byl měkký, často podobný suchým kopcům v Utahu. Na rozdíl od něj jsme tu ale měli nádherné výhledy na Mrtvé moře a po troše stoupání jsme byli odměněni pěkným sjezdem.

Když jsme dojezдили do rokle, nastal čas opustit biky a pokračovat pěšky. Na 100 metrů

Když mi zavolal producent populární televizní série Ride Guide a zeptal se mne, jestli s jeho štábem nechci vyjet do Jordánska na Blízkém Východě zpracovat další díl tohoto neobvyklého TV průvodce, byla to vzrušující představa. Vždyť Jordánsko bylo na mém seznamu míst k ježdění, na něž bych rád vyrazil, už dlouhý čas. Kdo by nevyužil šance prozkoumat tuto starověkou zemi a objevit ji coby bikovou destinaci? Většina lidí už někdy viděla obrázky pískovcového města Petra. Já už dlouho chtěl udělat více než jen vidět obrázky, chtěl jsem na tomto krásném místě, v těchto nádherných kulísách být.

Ano, a s Watsonem!

S tímto vědomím jsem váhal snad vteřinu předtím, než jsem odpověděl ano. Hned jsem také hledal partnera pro ježdění, přece jen ve dvou a více je to lepší než vyrazit sám. A stejně tak hned jsem měl jasno. Dave Watson, legendární freerider a sjezdač. Ten Dave Watson, co je mimo biková videa hodně zná-

mý také tím, že v roce 2003 přeskočil jedoucí peloton Tour de France. A také ten Dave Watson, co nedávno podepsal smlouvu s firmou GT Bicycles. To také bylo naše další pojítko, sám s GT spolupracuji již velice dlouho. K dispozici jsme měli kameramana Coryho Hortona a fotografa Deana 'Blotto' Graye.

Opilý fotograf a přesný plán

Blotto (v překladu tohle slovo znamená opilý, zlitý, pozn. red.) je známý focením nejlepších snowboarderů světa včetně Shaun Whitea a je také dvorním fotografem firmy Burton. Nikdy předtím jsme nespoupracovali, ale v případě tohoto tripu jsme se hodně rychle seznámili a poznali. „Trefili“ jsme se – pracovali jsme tvrdě, ale zábava také nechyběla, především při cestování, při přesunech mezi jednotlivými místy.

Na rozdíl od mých obvyklých dobrodružství, kdy jsem vše plánoval sám od A do Z a měl v hlavě vždy vlastní důvod, proč do které lokality vyrazit, jsme tentokrát

byli v rukou jordánské agentury cestovního ruchu. Právě její zástupci měli připravit zajímavý itinerář, díky němuž jsme mohli dobře nahlédnout na jordánskou kulturu, historii, jídlo, lidi a krajinu.

Každý mrak má stříbrný okraj

Kola jsou v Jordánsku velmi málo využívána. Po celou dobu, co jsme tam byli, jsem neviděl jediný bike na trailech či na silnici. Bijte mne, ale ani tak vám neřeknu důvod. Neznám jej. Bikeři tu prostě neexistují a bishopy jsou raritou nad jiné.

My jsme našťastí bishop nepotřebovali po celou dobu, co jsme měli naše kola. Ne tak před tím. Na letišti jsme zjistili, že na Davově biku chybělo přední kolo a Blotto neměl pedály. Já netroškařil, já neměl celé kolo. Můj bike prostě nepřiletěl a já musel čekat další tři dny, kdy se snad měl objevit. V jedné chvíli jsem byl rozhodnut sednout na letadlo a namířit si to do Itálie pro „evropské“ kolo. Anebo, jako alternativu, se

vysoký a deset metrů široký kaňon byl velmi efektní. Dvumílový pochod po svých nám dal šanci vychladnout, naše cesta vedla i přes vodu – to když jsme zhruba v její půli přišli k vodopádu. Naš průvodce si nás touto pěší vložkou vychutnal, připravil nám totiž skvělé překvapení. Museli jsme slanit asi 50metrovou skalní stěnu až na dno rokle. Bylo to hodně zábavné, vzrušující, ale rozhodně nic, co bych dělal každý den.

Nauč mne jezdit, naučím tě tetovat

Další den, další zastávka. Navštívili jsme sídlo iniciativy Zikra (arabsky paměť). Jde o charitativní organizaci, která se zaměřuje především na Jordánsce – umožňuje jim na bázi výměny poznávat jiné lidi a komunity v rámci království a bortit tak předsudky, sblízuje, a to jak lidí z odlišných kultur, tak třeba i sociálních vrstev. Zájemci mohou například blíže poznat život a zvyky beduínů. My jsme také podobnou výměnu podstoupili.

الأردن في السرج

Za to, že jsme tu udělali krátkou lekcí ježdění, předvedli malou trialovou show a nechali děti zkusit naše kola, mohli jsme se od místních naučit, jak se dělají košíky z banánových listů, jak se peče plochý chléb anebo jak provést tetování hennou.

Dana, první ženské jméno na cestě

Po tomto zpestření přišel čas vyrazit do naší další destinace, biosférické rezervace Dana. Je to jordánská největší rezervace, pokrývá údolí a hory o rozloze 320 m². Stoupali jsme kamenitými traily do stejnojmenné zapomenuté vesnice Dana. Ta v mnoha ohledech připomíná město duchů, lidé zde sídlili již někdy okolo roku 4000 př. n. l. Je odtud nádherný scénický výhled na Vádí Dana, kde můžete často potkat beduíny. Tohle údolí je označováno jako jedno z nejdramatičtějších.

Údolí v této oblasti na sebe vzájemně navazují, mnoho míst je obtížně přístupných. Archeologické průzkumy, které tu probíhaly, ukázaly, že paleolitická, později egyptská, nabatejská (starověcí židé z jihu Jordánska) a římská civilizace byly touto oblastí přitahovány pro úrodnost půdy, prameny vody, ale i její strategickou pozici. Pro nás byl hlavním lákadlem čtrnáctikilometrový sjezd, který nás čekal po přenocování v typickém obydlí pro turisty – batůžkáře. Následující ráno jsme byli připraveni objevovat pouštní cesty, ovocné sady a traily v okolí vesnice. Dokonce jsme měli ten den výhodu příjemného chladného větru, který přinesl úlevu, zmírnění vedra, jež jiné dny panuje v poušti.

Žena druhá – Petra

Naše cesta dál pokračovala k jednomu z nejneuvěřitelnějších a nejznámějších míst na světě, starověkému a do roku 1812 zapo-

menutému městu Petra. Skrze úzkou rozsedlinu v poušti vede stará stezka k bezpočtu budov a chrámů vytesaných do červených pískovcových skal v úzkých kaňonech. Dnes je město Petra (v překladu skála), staré nabatejské centrum, které bylo strategicky umístěno na hodně využívané cestě karavan, zapsána na seznamu světového dědictví UNESCO (od roku 1985), najdete jej mezi novodobými divy světa a je vyhlášenou turistickou destinací. Jeho věhlas podpořil také film o Indianu Jonesovi, který sem přivedl zcela nové návštěvníky. Najdete tu nejen množství kamenných budov, ale také stezek, které se prolétají labyrintem kaňonů a skalních formací. Kdyby jen jejich zdi mohly mluvit a vyprávět nám příběhy z historie... Ve svém životě jsem navštívil řadu zajímavých a úžasných míst, ale musím říci, že Petra stojí na jejich vrcholu. Fascinuje mne tou spoustou nezodpovězených otázek. Vždycky jsem měl rád tajemství.

Koza pečená pod zemí

Následující stopy T. E. Lawrence jsme směřovali do poušti známé jako Vádí Rum. Toto místo je také nazýváno jako Údolí měsíce a je po Petře druhým nejvyhledávanějším místem Jordánska. A co T. E. Lawrence? Britský důstojník (1888–1935), který proslul především svou rolí během arabské vzpoury proti Turkům. Během dvou let 1. světové války, které strávil v Arábii, dokázal sjednotit arabské kmeny proti Turkům a ještě za svého života se stal legendou. Na základě jeho příběhu byl natočen film Lawrence z Arábie (režisér David Lean).

Vádí Rum se nachází nějakých 60 km od Aqaby (velmi důležité město na jihu, je to jediné jordánské přístavní město). V tomto vádí jsme také měli připravený nocleh, a to v beduínském kempu. Ale nejdřív musela přijít večeře, pravidelně to nejlepší z celého dne. Většinou na nás čekaly místní speciality připravené domorodci. Tentokrát jsme měli jídlo připravené ve speciické beduínské troubě zvané zaarp. Je postavena pod zemí z kamenů, nejprve se v ní rozdělá velký oheň, na uhlíky je pak umístěn pokrm, otvor v zemi se zaklopí a spáry přelepší bahnem, aby byly důsledně utěsněny. Nejčastěji se takto undergroundově peče celá koza, která je hotová zhruba za dvě hodiny. A je to delikatesa.

Když k tomu přičtu noční oblohu nad pouští, bylo to jako sen. Žádné světelné znečištění typické pro velkoměsta a okolí, nebo vůbec civilizované oblasti, jen světlo svící, hvězd a měsíce, absolutní tma a já spící pod arabskou mléčnou dráhou, u níž jsem měl pocit, že sestupuje až na zem a já se jí mohu dotknout. Fantazie.

Rumové údolí

Mise našeho dalšího dne zněla: objevit Vádí Rum pro jízdu na kole, najít tu traily, které k tomu budou vhodné. Jeho název sa-

mozřejmě nemá s alkoholem nic společného. Čekalo nás tu nepříjemné překvapení. Jak nádherné byly skalní útvary, hory a skalní mosty všude okolo, tak málo nabízely možnosti pro jízdu na kole – obzvláště pak proto, že byly obklopeny jemným pískem a dokonce i silnicemi pro džipy. A ty nejsou to, co jsme hledali. Tedy nejsou vhodné pro hledače náročnějšího horského bikování, ale...

Nakonec jsem tu objevil nádherné skalní mosty. Na první pohled vypadal ten největší jako nejetelný, ale při bližší inspekci jsem si svou dráhu našel. Dostal jsem ho. Prostě jsem mu nemohl odolat, nemohl jsem odolat trialovému volání, výzvě, která zvýšila mou tepovou frekvenci.

Místní nás pak ujišťovali, že okolo je hodně stezek a že jsou sjízdné, ale čas nám utíkal a měli jsme toho ještě dost na objevování v sedle – Červené moře a zmíněné přístavní město Aqaba. Pokračovali jsme dál.

Po prachu luxus

Aqaba, jediné přístavní město Jordánska, leží jen kousek od hranic s Izraelem, Egyptem či Saudskou Arábií. Poté, co Aqaba byla v roce 1917 osvobozena během protitureckého povstání, začala se rozvíjet. Nyní jde o prosperující přístav a populární turistickou destinaci především pro ty, kdo se chtějí potápět a objevovat tímto způsobem krásy Rudého moře. Pro nás, upachtěné několika dny v extrémním horku a prachu, byly pětihvězdičkové hotely zajištěné nám jordánskou agenturou cestovního ruchu velmi vítaným osvěžením, stejně jako oáza vprostřed vyschlé pouště. Není to nic, na co bych byl ze svých výprav zvyklý, co bych vyhledával, ale jo, zvykl bych si rychle!

Rozloučení v hlavním městě

Naši pouštní tour jsme zakončili v Ammánu, hlavním městě Jordánska. Našli jsme tu v okolí pěkná místa pro ježdění, pro skvělý mountain biking.

Pro lidi, kteří by se do této oblasti chystali vyrazit, to může být i místo důležité, lze tu totiž najít průvodce, který zná místní traily a nejlepší místa pro bikování. A vyrazit do této lokality, klidně i po našich stopách, mohu jen doporučit. Je tu spousta míst, na něž nezapomenete, úplně jiná kultura. Lidé jsou navíc velmi pohostinní, je tu běžné, že vás pozvou k sobě domů. v průvodcích se dokonce píše, že je to jedna z mála zemí, kde můžete klidně nechat svá zavazadla stát na ulici a když se k nim po několika hodinách vrátíte, stále tam budou.

Třeba mi dáte zapravdu, až v televizi uvidíte náš film – je připraven k vysílání ve více než 60 zemích.

A nezapomeňte jezdit!

Hans Rey, Jordánsko
Zpracoval: Rudolf Hronza
Foto: Dean „Blotto“ Gray

Země Petry

Jordánsko leží v oblasti Blízkého východu, sousedí s Irákem, Izraelem, Saudskou Arábií a Sýrií. Oficiální název zní Jordánské hášimovské království, jde o konstituční monarchii. Ve starších pramenech je současné území uváděno také jako Transjordánsko nebo Zajordánsko. V zemi se nachází Jordánské údolí, které je součástí Velké příkopové propadliny. Nejvyšší hory jsou na jihu země (nejvyšší Džabal Ram měří 1754 m). Směrem k severu povrch země klesá a přechází v kamenitou poušť. Hlavním městem je Ammán, v němž je soustředěno přes 50 % veškerého průmyslu. Pro turisty je tu většinou bezpečno, vyjma odlehlych oblastí, kde lze ještě narazit na miny. Turistickými lákadly jsou především starověké město Petra vytesané do pískovcových skal (je zařazeno na seznam světového dědictví UNESCO a také mezi novodobé divy světa), Vádí Rum a řada dalších přírodních rezervací, památky z doby Říše římské či Mrtvé moře (moře s desetinásobně vyšší koncentrací solí, kvůli níž zde není život, nachází se 394 metrů pod úrovní oceánu).